

## ԱՆՑԵԱԼՔ

### ԵՂԻՇԷ ԹԱԴԻՈՍԵԱՆ

Այս տարւոյ յունւար 24-ին Թիֆլիզում մեռել է նկարիչ Եղիշ Թադէոսեանը: Հանգուցեալը ծնւել է 1870 թւին Վաղարշապատում: Երկրորդական կրթութիւնը ստացել է Լազարեան ձեմարանում, որից յետոյ ուսել է Մոսկւայի նկարչական դպրոցում, որը եւ աւարտել է 1895 թւին:

Դպրոցի սլոփեսորներից Թադէոսեանի վրա ամենից շատ ազդել է յայտնի նկարիչ Պօլենովը, որի հետ նա հետագային բարեկամական մօտիկ յարաբերութիւններ է ունեցել: Պօլենովից զատ, Ե. Թադէոսեանը մօտիկ ծանօթութիւն է ունեցել աշխարհահռչակ Րեպինի եւ Ռոյստով-Մուսատովի հետ, որոնք եւ ազդել են նրա տաղանդի վրա:

Նկարչական գործունէութիւնը Թադէոսեանը սկսել է Մոսկւայում եւ առաջին իսկ գործերից յետոյ հռչակ է ձեռք բերել, շահելով նախ Մորոզովի եւ ասլա Րեպինի անւան մրցանակները:

1901 թ. նա փոխադրւել է Թիֆլիզ եւ կարգւել է նկարչական դպրոցի դասախօս: Այդ պաշտօնը նա վարել է մինչեւ իր մահը: Խորհրդային իշխանութեան օրով հալածանքների է ենթարկւել ի միջի ալլոց նաեւ այն պատճառով, որ 1926-ին իր տան արհեստանոցի մէջ աւարտել է տարիներ առաջ յղացած իր «Յիսուս Գեթսեմանի պարտէզի մէջ» նկարը: Այս «ոճրագործութեան» համար Թադէոսեանը արտաքսւել է դպրոցից, զրկւել է իր բնակարանից եւ երկար ժամաւարտաքսւել է դպրոցից, զրկւել է իր բնակարանից եւ երկար ժամաւարտաքսւել է Չեկա ու ենթարկւել այնտեղ հաւատաքննութեան: Նախ քաջքւել է Չեկա ու ենթարկւել այնտեղ հաւատաքննութեան: Սկզբնական աքսորից ազատւել է չորսիւ իր վրացի պաշտօնակիցների արտակարգ ճիգերի:

Թադէոսեանը եղել է հայ նկարչութեան հիմնադիրը: 48 տարւոյ նկարչական գործունէութեան ընթացքում արտադրել է մօտաւորապէս 450 պատանուներ, որոնց մէջ տիրական տեղ են բռնում հայկական նկարները: Իր հակումներով հանգուցեալը բնանկարիչ էր (փէյզաժիստ) եւ ամենազեղեցիկ գործերի մէջ վերարտադրել է հայ բնանկարչի տեսարանները: 16 նկարներ վերարտադրում են Սեւանին, շապատին եւ Էջմիածնի վանքերին, 9-ը՝ Լոռիի տեսարաններին եւ 12-ը՝ Ագուլիսի տներին ու տեսարաններին:



Դիմանկարներ քիչ է տուել, ընդամենը մի քանի հատ : Դրանց մէջ յայտնի են Կոմիտասի երկու պորտոպետները եւ Յովհ. Թումանեանի սքանչելի դիմանկարը :

## ՆՆՐՍԷՍ ՕՀԱՆՆԱՆ

Տարագրութեան բարոյալքւած պայմաններու մէջ տառապելով՝ վերջերս Փարիզի մէջ մեռաւ մէկը մեր լաւագոյն այլ համեստ հասարակական գործիչներէն : Երբեք կուսակցական չէ եղած, բայց լաւաւոյն բարեկամն էր ամէն անոնց, որոնց մէջ կը տեսնէր անշահախնդիր ու նւիրւած իրական մշակը հայ հայրենիքի եւ ժողովրդի :

Որք էր եւ որբանոցներու մէջ մեծցաւ, ու երբ նետուեցաւ կեանքին երախը, նւիրւեցաւ աղգային-հասարակական ասպարէզին, իրեն յատուկ եռանդովն ու անշահախնդիր խանդովը : 1890-1918 թ. թ. Պոլսոյ հայ հասարակական եւ աղգային գործիչներէն էր : Համեստ էր անոր մտաւոր պաշարը, բայց բովանդակ իր կարողութիւնը ու մանաւանդ բարոյական կորովը ի սպաս դրած էր ժողովուրդին :

Մասնաւորապէս ջերմ գուրգուրանք մը ունէր դէպի դեռահաս սերունդը. հայրիկն էր անոնց իր բովանդակ առումով. անոնց ամէն մէկ կը թափան, մարդական եւ այլ դաստիարակիչ ձեռնարկ կամ շարժում կը քաջալերէր անով : Ներսէս Օհանեանը իր բովանդակ բարոյական դիմագծով եւ զգայուն հոգիով աչքի դարկաւ մանաւանդ սահմանադրութեան տարիներէն մինչեւ ընդհ. պտերադմին սկիզբը :

Սահմանադրութեան առաջին դերագոյն խանդավառութիւններու շրջաններուն, մանկական յափշտակութեամբ կը հետեւէր հայ զարթօնքին ու անոր առաքեալներու քայլերուն : Այդ տարիներուն աղգային երեսփոխան էր եւ ժողովին խղճի ձայնն էր յաճախ՝ բոլոր ներքին աղտեղութիւններու մթնոլորտին մէջ : Երբեմն կուսակցական կիրքը իր ծայրայեղ աստիճաններուն հասած վայրկեաններն, անոր հուժկու եւ խոր ցաւով ու անկեղծութեամբ լեցուն, մերթ յանդիմանական եւ մերթ աղերսական շեշտն էր, որ կը մեղմացնէր կիրքերը : Բազմաթիւ անգամներ նա իւրովի միջնորդի դեր ստանձնած է կուսակցութիւններու միջեւ տիրող տարակարծութիւնները վերացնելու եւ համագործակցութիւն ստեղծելու համար :

Շատ կապւած էր Վռամեանին եւ Զարդարեանին. երկրպագուն էր Շահրիկեանի մտրակող բնաւորութեանը :

Այս նւիրւած ու ժողովրդասէր մարդը, համեստ իր դիւրքովը, լուսաւոր շող մըն էր անցեալ երկու տասնամեակներու արեւմտահայ քաղաքական եւ հասարակական կեանքին մէջ :